

SUNDHEDSMINISTERIET

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundhedsudvalg

Dato: 15-09-2022
Enhed: FOST
Sagsbeh.: DEPNISC
Sagsnr.: 2210470
Dok. nr.: 2396531

Folketingets Sundhedsudvalg har den 18. august 2022 stillet følgende spørgsmål nr. 994 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Peter Skaarup (DD).

Spørgsmål nr. 994:

”Idet det fremgår af ESPAD 2019, at 58 pct. af de 15-16-årige i Danmark havde drukket spiritus i løbet af de seneste 30 dage, bedes ministeren redegøre for, hvordan indførelse af et forbud mod salg af lavalkoholprodukter til alle under 18 år kan sandsynliggøre, dels at der opnås en bedre regelefterlevelse blandt de 16-17-årige, dels at dette vil ændre på antallet af drukrelaterede dødsfald, jf. opgørelse fra 2021, der viste at der i perioden 2010-2019 forekom 143 alkoholrelaterede dødsfald blandt de 15-25-årige?”

Svar:

. / . Som det også fremgår af mit svar på spørgsmål 993, så er jeg optaget af, hvordan vi markant får nedbragt vores børn og unges alkoholforbrug – uanset typen af alkohol. Vi skal have sat skub i en kulturændring, så det at blive voksen i Danmark ikke er forbundet med et stort alkoholforbrug.

Vi har foreslået en højere aldersgrænse for salg af alkohol, fordi der er god evidens for, at det virker. Jeg henviser til Sundhedsstyrelsens bidrag, som er indsat nedenfor. Og som jeg også skriver i svaret på spørgsmål 993, så kan en højere aldersgrænse naturligvis ikke stå alene. Regeringen foreslår derfor en ambitiøs national alkoholhandlingsplan, som sætter gang i en række tiltag, der understøtter flere sunde ungdomsfællesskaber. Vi skal have flere aktører til at bakke op, og tage ansvar for et generelt opgør med vores unges alkoholkultur.

Og så er jeg meget enig i, at vi skal sikre bedre regelefterlevelse af reglerne for salg. Regeringen forslår, at kontrollen skal føres mere effektivt, og håndhævelsen af reglerne styrkes. Det håber jeg, at mange partier vil bakke op om.

Jeg har indhentet bidrag fra Sundhedsstyrelsen om evidensen for en højere aldersgrænse for salg af alkohol:

”Alkoholkulturen i Danmark blandt unge er i overvejende grad en beruselseskultur, hvor der drikkes med henblik på at opnå en rus. Dette drikkemønster øger risikoen for alkoholens skadelige virkninger. Unge i Danmark drikker oftere end unge i mange af de andre europæiske lande, og Danmark har sammenlignet med resten af Europa stadig den højeste andel af 15-16-årige, der har erfaringer med at være fulde målt ved rusdrikning samt højest gennemsnitlige indtag af alkohol ved samme lejlighed.

Generelt er evidensen for effekten af en høj aldersgrænse god. Udenlandske undersøgelser viser, at aldersgrænser for salg af alkohol, som håndhæves, har en effekt på

unges alkoholforbrug¹. I lande med en høj aldersgrænse for salg af alkohol er der færre unge, der drikker ugentligt, og som har prøvet at være fulde, end i lande med en lav aldersgrænse for salg og servering af alkohol²³⁴.

En litteraturgennemgang fra 2021 viser, at højere aldersgrænser end den hidtil gældende er relateret til effekter på både det gennemsnitlige forbrug, andelen, som drikker sig fulde og alkoholdebut⁵. Danske tal understøtter denne sammenhæng. Efter introduktionen af 15 års aldersgrænsen i 1998, sås et fald i andelen af unge under 15 år, der havde drukket alkohol den seneste måned. I perioden fra 1997 til 2000 sås et fald på 36 pct. Derudover var der et mindre fald blandt ældre unge, som ikke blev direkte berørt af den nye aldersgrænse⁶. I 2004 blev aldersgrænsen ændret til 16 år og her viser en evaluering af forbuddet, at 15-åriges køb af alkohol blev nedbragt efter den nye aldersgrænses ikrafttræden, mens selve forbruget af alkohol blandt 13-16-årige stort set var uændret. Evalueringen indikerer, at man ikke kan nedbringe unges alkoholforbrug alene ved at forhindre dem i at købe alkohol. Aldersgrænsen må således kombineres med forebyggelsestiltag, der søger at påvirke andre faktorer⁷.

Udenlandske erfaringer understøtter, at en øget aldersgrænse har en effekt på alkoholforbruget for andre end den primære målgruppe. Endvidere har flere studier vist, at teenagere købte mindre alkohol efter aldersgrænsen for salg af alkohol blev hævet⁸.

Ved at sammenligne forbrugsmønstre i europæiske lande med høj (18 år) aldersgrænse med dem med lav (under 18 år), kan man se en klar tendens. Tyskland, Østrig og Danmark, der i mange år har haft en lav aldersgrænse på 16 år, har europarekorder i fuldskab blandt unge.

. / .

Som det fremgår af svaret på SUU B 34 spm. 13 kan en tidlig alkoholdebut eller højt alkoholforbrug i ungdommen være forbundet med en øget risiko for at udvikle et problematisk forbrug af alkohol som voksen. Samtidig er hjernen ikke færdigudviklet før 25-års alderen. Indtag af alkohol i ungdommen - og i særdeleshed rusdrikning - er associeret med ændringer i den grå og hvide substans i hjernen, og kan påvirke modningen og udviklingen af hjernen samt forårsage ændringer i hjernens struktur og funktion. Der er desuden fundet sammenhæng mellem et højt alkoholforbrug som

¹ Tolstrup J, Demant J, Grønbæk M, Møller SP, Pedersen MU, Pisinger V. Unges alkoholkultur – et bidrag til debatten. København: Vidensråd for Forebyggelse, 2019: 1-124.

² Bendtsen P, Damsgaard MT, Huckle T et al. Adolescent alcohol use: a re-reflection of national drinking patterns and policy? *Addiction* 2014;109:1857-68.

³ Wagenaar AC, Toomey TL. Effects of minimum drinking age laws: review and analyses of the literature from 1960 to 2000. *J Stud Alcohol* 2002;14:206-25.

⁴ Møller L. Legal restrictions resulted in a reduction of alcohol consumption among young people in Denmark. In: The effects of Nordic alcohol policies: What happens to drinking and harm when control system change. NAD PUBLICATION No. 42, 2002.

⁵ Roodbeen RTJ, Dijkstra RI, Schelleman-Offerman K, Friele R, van de Mheen D. Examining the Intended and Unintended Impacts of Raising a Minimum Legal Drinking Age on Primary and Secondary Societal Harm and Violence from a Contextual Policy Perspective: A Scoping Review. *Int J Environ Res Public Health*. 2021 Feb 19;18(4):1999. doi: 10.3390/ijerph18041999.

⁶ Møller L. Legal restrictions resulted in a reduction of alcohol consumption among young people in Denmark. In: The effects of Nordic alcohol policies: What happens to drinking and harm when control system change. NAD PUBLICATION No. 42, 2002.

⁷ Jørgensen M H, Riegels M, Hesse U, Grønbæk M. Evaluering af forbuddet mod salg af alkohol til personer under 16 år. Center for Alkoholforskning. 2006.

⁸ Roodbeen RTJ, Dijkstra RI, Schelleman-Offerman K, Friele R, van de Mheen D. Examining the Intended and Unintended Impacts of Raising a Minimum Legal Drinking Age on Primary and Secondary Societal Harm and Violence from a Contextual Policy Perspective: A Scoping Review. *Int J Environ Res Public Health*. 2021 Feb 19;18(4):1999. doi: 10.3390/ijerph18041999.

ung og negative uddannelsesmæssige konsekvenser, såsom frafald og lavere karaktergennemsnit⁹¹⁰.

Det skal bemærkes at effekterne fra andre lande ikke nødvendigvis er direkte sammenlignelige med, hvad der kan forventes i Danmark. Effekterne af at hæve aldersgrænsen vil være forskellige alt efter, hvad den eksisterende aldersgrænse er og hvad forbruget blandt de unge er. Herudover vil effekten bl.a. også afhænge af implementeringsunderstøttende tiltag og håndhævelse af reglerne

Sundhedsstyrelsen understreger, at en højere aldersgrænse på salg af alkohol ikke bør stå alene, hvad gælder opnåelse af en bedre regelefterlevelse blandt de 16-17-årige, samt en ændring i antallet af drukrelaterede dødsfald. Det er veldokumenteret, at indsatser som øget håndhævelse af aldersgrænsen ved salg af alkohol og høje priser på alkohol har god effekt ift. at forebygge unges alkoholforbrug.”

Jeg henholder mig til Sundhedsstyrelsens bidrag.

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Nikoline Schriver

⁹ Townsend L, Flisher AJ, King G. A systematic review of the relationship between high school dropout and substance use. Clin Child Fam Psychol Rev. 2007 Dec;10(4):295-317.

¹⁰ Balsa AI, Giuliano LM, French MT. The effects of alcohol use on academic achievement in high school. Econ Educ Rev. 2011 Feb;30(1):1-15.